І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 174. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 17-го ВЕРЕСНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 17, 1964 No. 174. VOL. LXXI.

ЗМЕНШИЛИСЯ ВИГЛЯДИ НА СХВАЛЕННЯ МЕДИЧНОЇ ОПІКИ НАД СТАРШИМИ ОСОБАМИ

Вашингтон. — 15-го вересня Палата вирішила, щоб схвалений Сенатом законопроєкт про медичну опіку над старшими особами в рамках соціяльного забезпечення пішов на вирішення спільної сенатсько - палатної конференції, яка має узгіднити різниці, що є між проєктами, схваленими в Палаті і в Сенаті. Таке вирішення справи дуже погіршило вигляди на те, щоб ще на цій сесії був схвалений законопроєкт про лікарську й шпитальну опіку над емеритами в рамках соціяльного забезпечення, бо в спільній конференції нема більшости, яка погодилася б на той проєкт, що його прийняв Сенат. Палата відкинула пункти про медичну опіку і схвалила тільки збільшити на 5% теперішні старечі пенсії. Давніше був проєкт, щоб в четвер 17-го вересня повна Палата голосувала над прийняттям Сенатом законопроєктом. Але прихильники урядового законопроєкту вирішили не переводити голосування в Палаті, бо не були певні, що там буде згода на таку процедуру, і тому проєкт пішов звичайним шляхом до спільної конференції. Тепер ще тільки сильна інтервенція президента Джансона змогла б врятувати урядовий проєкт, можливо, що в дещо зміненім вигляді. Президент Джансон, промовляючи 15-го вересня в Маямі на Флориді на зборах 4.000 делегатів спілки машиністів, закликав всіх, щоб піддержали цей урядовий проєкт, бо „закон про соціяльне забезпечення треба поширювати, а не зменшувати''. Джансон заявив, що це була одна з найсвітліших хвилин в історії ЗДА, коли Конгрес ухвалив був закон про соціяльне забезпечення. Ця згадка була звернена проти републіканського кандидата сенатора Беррі Голдвотера, який ще в січні домагався, щоб закон про соціяльне забезпечення був змінений в тому напрямі, що до соціяльного забезпечення належали б тільки ті робітники, які добровільно собі цього бажають. Ще залишається деяка надія на те, що уряд зможе знайти між членами конференції більшість, яка погодиться на те, щоб знайти якусь компромісову редакцію, і то таку, на яку міг би погодитися уряд. Це мав би зробити впливовий конгресмен - демократ із Аркенсо, Вілбур Д. Міллс, який є головою Палатною Комісії Способів і Засобів. Конгресмен Міллс очолюватиме палатну групу на спільній конференції. Тотепер він був противником урядової програми, щоб шпитальна опіка над емеритами була в рямках соціяльного забезпечення. Немає великої надії на те, щоб Конгрес ще цього року вирішив справу лікарської і шпитальної опіки над емеритами. Ця справа,, якщо її відкине Конгрес, буде однією з голосніших проблем під час цьогорічної виборчої кампанії.

Лет двох астронавтів довкола Землі відбудеться на початку 1965-го року

Вашингтон. — Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація повідомляє, що запляннований лет двох астронавтів довкола Землі восени цього року відбудеться аж на початку 1965-го року. Це пересунення реченця трикратного лету довкола Землі сталося тому, що цього року загрожували гураґани летунській базі Кейп Кеннеді на Флориді, і тому, що громи пошкодили були деякі влаштування. Тепер плянується лет двох астронавтів в одній кабіні на лютий 1965-го року Згідно з первісним пляном, цей лет мав відбутися на початку цього року, пізніше його пересунули на кінець цього року, а тепер внаслідок стихійних катастроф реченець лету в Проєкті Джемінай перенесений на лютий 1965-го року. 17-го серпня грім вдарив був в ракету Титан II, і треба переводити контролю, чи в порядку є електронічні прилади в цій ракеті. Гураґани Кліо і Дора спричинили те, що треба було переміщувати всякі споруди, щоб їх врятувати від знищення.

Помер д-р Михайло Шахнович

Асторія, Н. Й. — У вівторок 15-го вересня 1964 р. вранці тут у своєму помешканні помер від удару серця після перебутої важкої недуги на 76-му році життя св. п. д-р Михайло Шахнович, б. адвокат у Гусятині, Західня Україна, голова УНДО в Ню Йорку, член Об'єднання Прихильників Української Народньої Республіки, довголітній голова Товариського Суду ОУА „Самопоміч'', кол. голова Контрольної Комісії Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч''. відомий кооперативний і громадський діяч в краю і на еміґрації.

Покійний народився 15-го листопада 1888 р. в Гусятині. Після покінчення гімназії і університетських студій став адвокатом у рідному місті. Від наймолодших літ цікавився громадськими справами, головно кооперативними, і належав до піонерів кооперативного руху у Західній Україні. Крім того брав завжди діяльну участь у суспільній та культурно - освітній праці. Прибувши до ЗДА, поселився в Ню Йорку і зараз же включився з запалом у громадське життя української іміґрації. Дописував також до „Свободи''. головно на економічні і кооперативні теми. Залишив дружину Розалію та братів Теодора в Асторії й Івана в Канаді. — Парастаси будуть відслужені в похоронному домі П. Яреми при 7-ій вулиці в Ню Йорку в четвер, 17-го і п'ятницю, 18-го вересня ц. р., кожного разу в год. 7:30 вечора. Похорон відбудеться в суботу, 19-го вересня ц. р. в год. 8:30 ранку з названого похоронного дому на Український Цвинтар у Бавнд Бруку, Н. Дж.

В АМЕРИЦІ

● **Секретар оборони** Роберт МекНамара заступатиме президента Джансона на Конвенції Американського Леґіону, яку почнуть 22-го вересня в місті Далласі, Тексас. Республіканський кандидат на президента Беррі Голдвотер промовлятиме 23-го вересня. Командант Леґіону, Еміль А. Блекмор заявив, що він дуже невдоволений із того, що президент Джансон не промовлятиме на Конвенції Американського Леґіону.

● **Департамент Рільництва** стверджує, що серпнева посуха зменшила на два відсотки фармерську продукцію в порівнянні з тим, як її оцінювали в липні цього року. Але ця продукція все ще має бути на 9 відсотків більша від пересічних врожаїв в 1957-1959 роках.

● **„Джуїш Пресс''** із Філядельфії повідомляє, що під час негритянських заворушень, між знищеними крамницями аж 80 відс. становили крамниці, власниками яких були жиди. Цей погром крамниць мав протисемітський характер, бо непошкоджені були ті бизнеси, на яких був напис: „Це є негритянська крамниця''.

Президент Джансон відзначив 30-ох визначних американців Медалями Волі

Вашингтон. — 14 вересня президент Джансон відзначив 30-ох визначних осіб найвищим цивільним відзначенням так званою Президентською Медалею Волі. Передаючи їм особисто Медалі Волі, Президент сказав, що він відзначає їх за осяги, які вони осягнули в тій цілі, щоб „зробити сильнішою волю для всіх американців''.

Запрошені відзначені особи підходили до Президента, і він передав їм золоте відзначення та гратулював їм, а зібрані урядовці оплесками висловлювали своє признання. Між відзначеними є різні люди: від провідника робітництва Джана Л. Луїса, емеритованого голови спілки вуглекопів до промисловця — Фредеріка Кеппела; від кінового продуцента Волта Дісні до науковця Детлева В. Бронка; від провідника негрів А. Філіппа Рендолфа до письменника Джана Стейнбека. Медалі дістали відомий журналіст Волтер Ліпман, поет та історик Карл Сандбурґ, колишній державний секретар Дін Ечесон, конгресмен Карл Вінсон і телевізійний коментатор Едвард Р. Морров. При кінці церемонії роздачі медаль Президент сказав: „Історія Америки — це історія визначних осягів окремих одиниць, наша слава — це мир, а не війна, наша велич є в людях, а не в могутності''. Американський нарід мусить і надалі рости завдяки здобуткам одиниць.

Уряд прем'єра Пірсона втратив на престижі

Торонто, Онтаріо. — Прем'єр Лестер Б. Пірсон мусів погодитися на те,щоб окрема 15-членна комісія до шістьох місяців вирішила справу нового канадійського прапора з кленовими листками замість теперішнього так званого Юніон Джек. Цей крок прем'єра Пірсона вважають за вияв того, що дещо обнизився його престиж, бо він зв'язував із долею нового прапора також і свою долю прем'єра, хотячи за допомогою нового самостійного канадійського прапора, що не мав би нічого спільного ані з Англією ані з Францією, і який міг би був вдоволити квебекських французів, частина яких домагається аж самостійности та спричиняє заворушення в деяких місцевостях в Квебеку.

Й. ЛИСОГІР І Я. ПАДОХ ВІДВІДАЮТЬ ОСЕРЕДКИ УНС НА ЗАХОДІ І ПІВНОЧІ

Джерзі Ситі. — З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що головний предсідник Українського Народного Союзу Й. Лисогір і головний секретар д-р Я. Падох візьмуть участь в 78-ій річній Конвенції Крайового Братського Конгресу Америки, який відбудеться в Сіятел, Вашингтонського стейту, в днях 27-30 вересня 1964 в приміщеннях Олимпик Вестерн Готелю. Ця Конвенція почнеться концертом — фестивалем, в якому, мабуть, вперше в цьому далекому західньому місті, широка публіка матиме змогу почути українську пісню та побачити українські танки. Заходами Українського Народного Союзу, подібно, як це було минулого року в Шикаґо, виступить місцевий ансамбль з Ванкуверу в сусідній Британській Колумбії, під кермою відомої місцевої української діячки п-і А. Криппс.

У зв'язку з участю в цій Конвенції п. Й. Лисогір і д-р Я. Падох відвідають найдалі на Захід висунені Відділи УНСоюзу та місцеві українські громади. В деяких з них ще ніколи не було представників екзекутиви УНС. Й. Лисогір відвідає в суботу 26 ц. м. Омагу в стейті Небраска, де знаходяться два Відділи УНСоюзу і 1 в Лінкольні того ж стейту. Від неділі до середи, 27-30 ц. м., обидва головні урядовці перебуватимуть в Сіятел, де в неділю 27 ц. м. після концерту відбудеться зустріч з членами місцевого Відділу УНСоюзу та запрошеними гістьми невеликої місцевої української громади. В середу 30 ц. м. п. Лисогір відвідає громаду в місті Портленд, Ореґонського стейту, де матиме зустріч з членами місцевого 92-го Відділу УНС о год. 7-ій ввечері в залі місцевої української православної церкви св. Йосифа. В п'ятницю, 2-го жовтня п. Й. Лисогір відвідає Гайвард у Каліфорнії, де знаходиться могила о. Агапія Гончаренка та перевірить можливості створення там пропам'ятного парку. В суботу 3-го жовтня гол. предсідник буде в Сан Франсіско та матиме збори з місцевим 486-им Відділом УНС, як також зустріч з місцевим Відділом УКК. В неділю 4-го жовтня він буде в Лос Анджелесі на зборах 257-го Відділу УНС і того ж дня о год. 3-ій пополудні матиме в місцевому українському культурному Осередку зустріч з громадянством.

Д-р Я. Падох відвідає в суботу 26 вересня Денвер в стейті Колорадо, а після конвенції в Сіятел відвідає в середу 30 вересня Ванкувер, в провінції Британійська Колумбія, в п'ятницю 2 жовтня Едмонтон, в Альберті, в суботу 3 жовтня Міннеаполіс в Міннесоті, де після обіду відбудуться союзові збори з урядовцями і членами трьох союзових Відділів, а в неділю 4 жовтня завітає до Вінніпеґу, де по полудні відбудеться концерт, а ввечері бенкет для відзначення 70-річчя УНСоюзу. В понеділок 5 жовтня д-р Падох візьме участь в окружних зборах Відділів УНСоюзу в Торонто. Можна сподіватися, що місцеві союзові члени та ширше громадянство візьмуть участь в намічених зустрічах з членами Екзекутиви УНС.

ТУСМ відбуло конференцію з гостинною участю Я. Стецька, голови АБН

Еленвілл, Н. Й. (Н. К.) — В днях 7 до 13 вересня ц. р. 82 студенти взяли участь в Першому Семінарі Проблематики ТУСМ-у, який відбувався на Оселі СУМА в Еленвілл, Н. Й. Семінар цей, що його влаштувала Ідеологічно-Політична Референтура з рамени Головної Управи Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського, був не тільки успішним в простудіюванні низки проблем, із якими зустрічаються студенти, але й доказав, що ідеї українського націоналізмі є близькі українським студентам і, що ці ідеї вони готові поширювати між зорґанізованим українським студентством. Проводив цим Семінаром професор ЛеМойн Каледжу,д-р Микола Ю. Богатюк й інструкторами були члени ТУСМ-у як також запрошені гості-доповідачі: голова АБН Ярослав Стецько, д-р Петро Мірчук та ред. Ігнат Білинський.

Активна участь в дискусіях, панелях великого числа студентів, як також присутність із таких далеких міст як Міннеаполіс, Вінніпеґ, Торонто, Монтреаль, Лондон, Гамілтон, Дітройт, Омага, і ближчих — Вашингтону, Ню Йорку, Нюарку, Сиракюз, Віллімставну, Бостону, Рочестеру, Філядельфії й інші були доказом, що студенти є і хочуть працювати не тільки над собою, але й над поширенням здорових ідей українського націоналізму. Закінчився цей семінар прощальним сніданням, на якому останнє слово до зібраних виголосили Ярослав інж. Богдан Кульчицький.

ЗДА протестують проти стріляння східньо-німецьких вояків до сектора ЗДА в Берліні

Берлін. — Американський амбасадор в Західній Німеччині Джордж МекГі переслав совєтському амбасадорові в Східній Німеччині Пьотрові Абрасімову ноту протесту проти обстрілювання американської дільниці в Західньому Берліні під час утечі 21-річного німця Міхаеля Маєра з Східнього до Західнього Берліну. Водночас американський амбасадор ствердив у своїй ноті, що ніякий американський вояк не стріляв в сторону східньо-німецких сторожів внутрішньо -берлінського муру: стріляли західньо-берлінські поліціянти, щоб відстрашити комуністів від дальшого переслідування втікача, який — ранений кількома кулями — застряг на заставі. Американський вояк Ганс Пуль, німецького роду, кинув в сторону комуністичних поліціянтів слізну ґранату та допоміг раненому втікачеві передістатись на західній бік. Той американський вояк має — за твердженням газет — дістати медалю за свою відвагу й ініціятиву у рятуванні раненого німецького втікача.

Члени Вселенського Собору зобов'язані до строгої тайни

Рим. — Голова Президіяльної Ради на Вселенському Соборі кардинал Тіссеран, перестеріг владик — членів Собору, щоб вони не давали „нерозважних інтерв'ю'' та щоб були „обережні і строго притримувались свого обов'язку зберігати тайну''. Так само секретар Ради, архиєпископ Фелічі, перестеріг експертів Собору, щоб вони не організували груп, які впливали б на опінію отців Церкви. Він заповів, що каварня для членів Собору буде відчинена на цій сесії щойно в дві години після початку кожного засідання та що засідання будуть продовжені на пів години. Кардинал Тіссеран висловив бажання, щоб ця сесія була останньою та щоб тому наради йшли швидшим темпом, як за двох попередніх сесій, але без шкоди для вислову думок. У цьому самому дусі промовляв керівник дебат кардинал Аґаніяніян. На денному порядку сесії є дві останні з-посеред вісьмох глав декрету „Про Церкву'', а саме: про позамогильне життя (смерть, Страшний Суд, небо і пекло) та про ролю Діви Марії в Церкві. Перестороги про зберігання тайни нарад були спричинені виявленням розбіжностей думок на попередніх сесіях між консервативними і поступовими членами Собору.

На конференції про Ляос у Парижі комуністи погодились на поступки

Париж. — На затяжній Паризькій конференції трьох розсварених ляоських таборів — правого, невтрального і комуністичного — голова ляоських комуністів, князь Суфанувонґ заявив згоду на вимогу двох інших ляоських груп — завернути з позицій, що їх комуністичне військо здобуло в березні цього року в несподіваному наступі проти невтрального державного війська в т. зв. Долині Жарр. Таким чином комуністи погодилися на відновлення ситуації з червня 1962 року, коли-то в Женеві 14-тичлення міжнародна конференція затвердила невтральний уряд Суванни Фуми на базі неподільности, суверенности і невтральности Ляосу. Ляоські комуністи, які вступили до коаліційного уряду, швидко зламали Женевський договір; вони не погодились на включення свого війська до загальної державної армії, не очистили зайнятих ними провінцій, а відновили громадянську війну. Поворот на давні військові позиції, визнання уряду Суванни Фуми і відновлення міжпартійної урядової коаліції прем'єр Суванна Фума та з ним і американський уряд визнавали за передумови для скликання нової 14-членної конференції про Ляос, що її домагалися комуністи, підтримувані не тільки Москвою і Пейпінґом, але і Францією, що хоче „невтралізації'' цілого Півдня Азії.

● **73-літній італійський президент** Антоніо Сеґні все ще частинно спаралізований, утративши мову. Тому він, мабуть, зречеться свого становища, щоб уможливити парляментові обрання нового президента. Найповажнішим кандидатом є колишній прем'єр і колишній генеральний секретар Християнсько - демократичної партії Амінторе Фанфані.

Виступ танцювального ансамблю П. Марунчака і вибір „Місс Союзівки'' на 1965 рік — в програмі Союзового Дня на Союзівці

Марша Метрінко

Міхеля Метрінко

будуть гістьми Союзівки під час Союзового Дня в суботу і неділю 19 і 20 вересня ц. р.

Союзівка, Кергонксон, Н.Й. — У програмі традиційного Великого Союзового Дня, що відбудеться в днях 19 і 20 вересня ц. р. на цій оселі УНСоюзу в Кетскилських горах і що його завершенням буде Урочистий Поклін Тарасові Шевченкові в неділю 20 вересня, відбудуться також різні імпрези — мистецькі і спортові — як теж очікуваний в широких колах української молоді в ЗДА вибір „Місс Союзівки'' на 1965 рік. Протягом обох днів проходитимуть тенісові змагання й атракцією суботнішнього дня буде виступ відомого українського танцювального ансамблю П. Марунчака із Монтреалю, який виводитиме українські національні танки в новому мистецькому оформленні. На цьому ж вечорі виступатиме із читанням своїх фейлетонів і гуморесок відомий український письменник Іван Керницький-Ікер. Після цієї мистецько-розвагової імпрези відбудеться вибір „Місс Союзівки'' на 1965 рік. Програмою церемонії вибору проводитиме п. Володимир Гентиш і в ній візьмуть участь як гості колишні королеви краси міста Ню Йорку і ЗДА — дві молоді українки Марша і Міхеля Метрінко. Усі ці імпрези Союзового Дня викликають широке зацікавлення і на Союзівку збираються їхати на цей кінець тижня численні гості і відвідувачі і з деяких міст вибираються туди окремі прогульки автобусами.

ВАТИКАН І МАДЯРЩИНА ПІДПИСАЛИ ДОГОВІР

ДОЛЯ КАРДИНАЛА МІНДСЕНТІ ЩЕ НЕ ВИРІШЕНА

Рим. — Між Апостольською Столицею і комуністичною Мадярщиною дійшло до порозуміння, схопленого у формальному договірному акті, що його підписали в Будапешті в минулий вівторок 15 вересня ц. р. монс. Аґостіно Касаролі, підсекретар Святішої Конґреґації для спеціяльних релігійних справ, та Йозеф Прантнер, голова відділу для церковних справ в комуно - мадярському уряді. За тим порозумінням визнано за Ватиканом право призначати ієрархію Католицької Церкви на Мадярщині, за згодою мадярського уряду на кандидатів, право свобідно комунікуватись єпископам із Ватиканом та право навчання релігії в церквах і школах, як теж існування монаших Чинів. Зате ще не вирішено справи кардинала Йозефа Міндсенті, який від 4 листопада 1956 року, себто того дня, коли совєтські танки здавили мадярське повстання, перебуває в будинку американської амбасади. 72-літній кардинал Міндсенті вже давно відмовився був від виїзду до Риму, на що комуністичний уряд погоджувався, не погодившись на повернення Міндсенті на становище примаса Католицької Церкви на Мадярщині. Кардинал Міндсенті твердив, що він хоче залишитись живим символом спротиву проти панування комуністів на Мадярщині. Одночасно з підписанням цієї мадярсько - ватиканської умови Ватикан проголосив призначення різних владик на опорожнені становища архиєпископів і єпископів. Тому, що не призначено нікого на становище архиєпископа в Естерґомі, дієцезії кардинала Міндсенті, ані нічого не сказано про становище примаса Церкви на Мадярщині, здогадуються, що переговори про вирішення справи старенького кардинала продовжуються. Вказує на це той зворот у спільному мадярсько - ватиканському комунікаті, де говориться про обопільне „бажання осягнути ширше порозуміння''. Два високі духовники з Ватикану, які перебували у Будапешті у зв'язку з одним порозумінням, відвідали кардинала Міндсенті в американській амбасаді і дістали його згоду на всі призначення мадярських духовників. Американські керівні чинники прийняли факт того порозуміння з великим вдоволенням, сподіваючись, що примирливе становище комуністичного мадярського режиму у відношенні до Католицької Церкви вплине і на інші сателітські країни, особливо на відносини в Польщі, де комуністичний режим є у постійній затяжній тихій війні з Церквою і не зважується на явні репресії тільки з уваги на настрої в народі.

Об'єднана Арабська Република і Савді Арабія погодились щодо Ємену

Каїро. — Прем'єр і наступник престолу Савді Арабії, князь Фейсал заявив перед своїм від'їздом з конференції „на вершинах'' 13-ох арабських країн, яка відбулась в Александрії, що між ним і президентом Об'єднаної Арабської Республіки Гамалем Абделем Насером прийшло до „повної згоди'' щодо дальшої поведінки в справі Ємену. Він — ані єгипетські чинники — не виявили подробиць того порозуміння, але за газетними твердженнями — найважливіші точки порозуміння такі: обидві країни мають подбати, щоб на терені Ємену прийшло 7-мимісячне перемир'я в боях між прихильниками монархії та республіки; в тому часі Савді Арабія зобов'язується припинити всяку допомогу єменським монархістам, а Об'єднана Арабська Республіка має відкликати всі, чи частинно, свої війська з Ємену, завдяки яким переведено в Ємені в 1962 році державний переворот; єменський уряд має включити в свій склад деяких видатних представників монархістичного табору, зате обидві головні фіґури єменського конфлікту — імам Моґамад аль-Бадр і його противник, теперішній президент, ставленик Нассера, Абдуллах аль-Салял — мають ніби зникнути з політичного життя. Савді Арабія зірвала була дипломатичні зв'язки з Об'єднаною Арбською Республікою після інтервенції цієї останньої в Ємені та не визнала нового єменського режиму.

Як у практиці виглядатиме це найновіше порозуміння — виявлять найближчі тижні-місяці.

Парляментарні вибори в Британії відбудуться 15 жовтня ц. р.

Лондон. — Британський прем'єр Алек Даґлас Гюм поїхав до замку Бамораль в Шотляндії, де перебуває королева Єлисавета, та отримав від неї згоду на пропозицію уряду — розв'язати парлямент з днем 25 вересня цього року і розписати нові вибори на 15-го жовтня ц. р. Таким чином передвиборча кампанія формально буде обмежена до 3-ох тижнів, однак насправді вона ведеться від жовтня минулого року, коли, після резиґнації Гаролда Мекміллена, прем'єром Британії став Алек Даґлас Гюм. Консервативна партія дістала більшу надію на виборчі успіхи після проголошення останніх опитів в британському громадянстві. Ті опити виявили деякий спадок популярности соціялістичної Партії Праці та зріст шансів Консервативної Партії. Все ж, за загальним переконанням — соціялісти мають кращі шанси на перемогу, дармащо вона може бути дуже незначна.

У СВІТІ

● **Міжнародна Організація для справ харчів** і хліборобства Об'єднаних Націй, з централею в Римі, ствердила офіційно, що продукція пшениці, рижу, молока і масла зростає у куди меншій пропорції, як природне побільшування населення світу. Тому дана міжнародна аґенція Об'єднаних Націй дивиться песимістично на можливість виелімінування загрози голоду в таких перенаселених країнах, як Китай, Індія й інші.

● **Ізраїльський уряд** оприлюднив заяву, в якій гірко нарікає на „самовдоволення,, байдужність і мовчанку'' зовнішнього світу, який не реаґує на постанови минулотижневої конференції „на вершинах'' 13-ох арабських країн в Александрії. На тій конференції рішено „визволити Палестину від сіоністичного імперіялізму'', що — за словами ізраїльської заяви — рівняється заповіді про знищення Ізраїлю. Ізраїльський уряд перестерігає, що кожну арабську провокацію він зустріне збройним спротивом.

● **Американський вояк у Західньому Берліні,** 22-річний Ганс Пуль, допоміг 21-річному німцеві Михайлові Маєрові втекти з Східнього Берліну. Маєр втікав і за ним стріляли комуністичні сторожі внутрішньо - берлінського муру. Поцілений кулями він застряг в заставі під муром. Пуль і два західньо - німецькі сторожі, почувши стріли, видряпались на мур; оті два західньо - німецькі сторожі стріляли до комуністів, а Пуль, погрожуючи також автоматом, водночас допоміг втікачеві переповзти через мур. Втікач був п'ятикратно ранений в ноги і рамена, але його життю не грозить небезпека.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Чесна полеміка

Голови Крайових Комітетів обох американських головних політичних партій, Республіканської і Демократичної, підписали угоду, згідно з якою цьогорічна виборча кампанія має вестися на базі чесної, ділової полеміки і виминати все те, що подобає на очорнювання. Керівники обох партій погодилися дискутувати „дійсні проблеми" і не займатися шептаною пропагандою; говорити про предмети, про справи, а не про особи кандидатів; не закидувати один одному нельояльности супроти рідного краю, себто не піддавати під сумнів доброї волі противників; врешті, не вести виборчої пропаганди, спертої на пересудах у відношенні до раси, віри чи походження. Цю міжпартійну угоду підготовив окремий американський Комітет сприяння чесним виборчим практикам, який склав Кодекс чесної виборчої кампанії.

Нема сумніву, що на підписання цієї формальної угоди вплинув острах керівних діячів обох американських партій, що в цьогорічних виборах більше, як у попередніх, партійна агітація може переступити межі ділової полеміки в об'єктивних справах і приймати тон демагогічних атак і персональної лайки. Між діловою полемікою і демагогією, як відомо, велика різниця. Коли, наприклад, сенатор Беррі Голдвотер пропонує, щоб у випадку війни головний командант збройних сил НАТО мав право вирішити, чи треба застосувати негайно атомову зброю, а президент Джансон вважає, що таке рішення мусить залишатися у виключній компетенції президента З'єднаних Держав, то на цю тему можна подавати спокійно аргументи „за" і „проти". Коли ж у зв'язку з цією справою деякі республіканці відмовляють довір'я президентові Джансонові, чи він взагалі рішиться на радикальну збройну реакцію навіть у випадку большевицької агресії проти Західньої Европи, то це — демагогія, яка пахне очорнюванням. До тієї самої категорії належить закид демократів, що ніби сенатор Голдвотер „поквапний потягнути за атомовий язичок і штовхнути світ в катастрофу". Демагогією було б закидати демократам, що вони в цих виборах „знехтували католиків", бо обидва кандидати, на президента і віце - президента, є протестантами, так само, як демагогією було б закидати республіканцям, що вони вибрали на свого кандидата нащадка жидівської родини.

Чи не варто було б українцям навчитися на прикладі цієї міжпартійної американської угоди, щоб завжди триматися чесних метод боротьби за свої погляди, за свої принципи, а не воювати демагогією? Полеміка є чесною тоді, коли в ній орудують правдою. Вона перестає бути чесною, коли другій стороні закидають речі, що їх та друга сторона ніколи не проповідувала. Полеміка є нечесною, коли противникові приписується думки й задуми, що їх той противник ніколи не мав. Полеміка, сперта на фактах, допускальна, потрібна і корисна, бо допомагає з'ясувати проблему. Але полеміка, сперта на видумках — затемнює справу і не приносить чести тим, хто орудує такою дешевою методою. Найяскравіший приклад нечесної полеміки і постійного орудування брехнею у пропаганді подають комуністи, які вірять, що раз-у-раз повторювана брехня таки бодай частинно просякає в людські уми.

Бути чесним не тільки до однодумця, але й інакодумаючого — це найкращий прояв політичної культури. Демагогічно очорнювати противника, відхилятися від дискусії про справи об'єктивні і атакувати особу — це доказ примітивізму, негідного культурних народів другої половини 20-го сторіччя.

Безсилля проти Бога

Ще в 1936 році запеклий комуніст-атеїст, один з „вождів" антирелігійної боротьби в СССР, О. Ярославський, вимагав на нараді безвірників, щоб до антирелігійної боротьби було залучено „не менше як 2-3 мільйони активістів". У 1937 р. надійний учень Сталіна, Н. Хрущов, виступаючи в Москві на засіданні бюра міському партії, наполягав, щоб до атеїстичної праці залучити, після відповідної підготови, „студентів, інженерів, робітників і взагалі всіх, хто є переконаним атеїстом". Майже 30 років минуло від того часу. Не допомогли ні бесіди, ні пропаганда, ні динаміт, що ним зривали храми Божі. Безпосередня, пряма атака на мільйонові маси віруючих не мала успіху. Тому після війни ЦК КПСС змінив тактику. Т-во Войовничих Безвірників перейменували на . . . Товариство „Знання". При інститутах філософії Академій Наук у всіх республіках зорганізовано відділи наукового атеїзму. При Київському університеті створили навіть катедру історії і теорії наукового атеїзму, видають журнал „Войовничий атеїст" та безліч брошур, скерованих проти релігії. Цього року в восьми областях України проведено антирелігійні семінари „у селах, де багато віруючих". Удень учасники семінару слухали лекції, — читаємо в „Радянській Україні" з 4 вересня, — а ввечері застосовували на практиці надбані знання, проводячи бесіди. На другий день учасники семінару „обмінювались досвідом". Але „Радянська Україна" не подає, скільки віруючих у Бога відмовилося від свого Творця після тих бесід, — бо не має чого подати.

Щоб когось переконати — треба самому бути переконаним, треба докладно знати матеріял. Тому доводиться на різних безвірницьких семінарах . . . вивчати Святе Письмо, щоб „уміти проти нього боротись". Бо, читаємо в цитованій „Радянській Україні", — „часто таким ентузіястам бракує знань, досвіду". Отож треба рахуватися навіть з такими явищами на Україні, що не віруючий, а безвірник — після розмов з релігійною людиною, — стає і сам віруючим. Індивідуальний підхід у роботі з віруючими, пропагований останнім часом совєтською пресою, криє в собі чимало загроз не так для визнавців релігії, як для самих агітаторів. Антирелігійна діяльність, хоч для неї й змобілізовано аж три мільйони активістів, залишається й надалі слабким місцем у системі так званого комуністичного виховання. У місті Луганському, в міському парку, атеїст-активіст робив доповідь на тему „Реакційна суть релігійного сектантства". Не дивно, що на неї прийшло леше декілька комуністів, але ніхто з віруючих.

Тому комуністична влада вдається до інших методів боротьби, а саме: подекуди закриває церкви і молитовні будинки, мотивуючи тим, що то — старі будівлі, які можуть завалитися; накладає на церкви дуже великі податки, щоб таким чином закрити церкву, як неплатника податку; ліквідує деякі церкви, обертаючи їх на „музеї старовини" — Почаївську Лавру, Києво-Печерську Лавру, козацьку церква Спаса у м. Ромні на Полтавщині. Судово переслідує католиків, як останнім часом у Львові, де комуністи викрили „підпільний центр" — групу черниць, що працювали як медичні сестри при шпиталях. Забороняє випікати й продавати мацу для жидівського населення. Однак, такі „наукові" заходи атеїстичної влади лише скріплюють віру в Бога серед народу.

А. Заплітний

ВИБОРЧІ ОКРУГИ І НАЙВИЩИЙ СУД

(I)

Не було, мабуть, в історії американського Конгресу події, яка б так сильно потрясла політичним світом, як прийняте 15-го червня ц. р. Найвищим Судом рішення, яким визнано склад стейтових легіслятур в Алабамі, Колорадо, Делявері, Меріленді, Ню Йорку і Вірджинії незаконним, бо постав він шляхами і методами, що порушують федеральну конституцію.

Незаконність цих легіслятур полягає, на думку членів Найвищого Суду, в тому, що в них виборчі округи, головно для виборів стейтових сенатів, не однакової величини. В одних кількість виборців більша, в других менша, внаслідок чого голос виборця в малій окрузі більший, як виборця у великій окрузі, а такий стан суперечить постановам 1-ої секції 17-ої поправки до Конституції особливо її кінцевому реченню, яке звучить: „Ні один Стейт не повинен відмовити будь-якій особі, що підлягає його юрисдикції, рівної охорони прав".

Визнавши незаконними згадані вище легіслятури, Найвищий Суд зарядив у найкоротшому часі, можливо перед листопадовими виборами, перевести новий розподіл виборчих округ так, щоб вони мали приблизно рівну кількість виборців. Крім того він призначив окремі комісії з трьох федеральних суддів, які мають наглядати над виконанням цього рішення. За невиконання наказу передбачається дуже велику грошову кару і кілька років в'язниці.

Чи правильне таке розуміння Конституції ЗДА, на якому Найвищий Суд обґрунтував своє рішення?

Треба ствердити, що ні Конституція, ні будь-який федеральний або стейтовий закон не уповноважують цей трибунал займатися розподілом виборчих округ та наказувати, як вони мають виглядати. Правну підставу для свого рішення виводить Найвищий Суд тільки на підставі інтерпретації клявзулі рівної охорони прав, яку наведено вище.

Ця інтерпретація зустрілася з дуже гострою, але речевою критикою збоку визначних юристів та сенаторів. Усі вони згідні в тому, що рішення Найвищого Суду з 15-го червня цього року вийшло далеко поза призначену йому компетенцію пояснювати і інтерпретувати закони; що це є фактично новим законодатним актом, який відбирає стейтам ґарантоване їм Конституцією право рішати, яку вони повинні мати репрезентацію. Узурпуючи законодатні функції, Найвищий Суд порушив основну засаду Конституції про поділ влади на виконну, законодатну та судейську.

Розмір статті не дозволяє навести більшої кількости критичних голосів, а тому подамо лише твердження члена Найвищого Суду Дж. Гарлена, якого уважають за найкращого знавця Конституції. До його висновків прилучилися ще два судді, а шість суддів було проти.

Якби Найвищий Суд розглянув докладніше справу — почав суддя Гарлен, — то він напевно прийшов би до переконання, що клявзуля рівної охорони прав ніколи не мала на цілі обмежувати стейтові легіслятури в справі розподілу виборчих округ. Вже сама мова поправки ясно вказує, що йдеться тут про законодавство, яке б рівно трактувало всіх осіб, що мешкають на території стейту; щоб за такі самі переступи спадали такі самі кари на проступників, чи вони білі чи чорні; щоб з прав, встановлених законами, однаково користали всі громадяни без огляду на расову приналежність. Одним словом мова поправки вимагає, щоб не було окремого законодавства для поодиноких груп або кляс населення. Ця правна охорона поширюється також на осіб, які не є громадянами цієї Республіки, поки вони живуть на території стейту, хоча не можуть брати участи у виборах Мова поправки — „Ні один стейт не схвалить", — доказує далі, що всяке законодавство відносно виборів і голосування належить до — стейтів.

Якби хтось ще мав сумніви щодо цього — продовжує суддя Гарлен, — то такого може переконати історія, як дійшло до 14-ої поправки з 1868 року. В конґресових протоколах того часу знаходимо пропозиції деяких послів і сенаторів виправити разючі числа в деяких виборчих округах. Наприклад, у стейті Ню Джерзі, в повіті Сар Мав-Кей-Мей було 8 349 виборців, а в повіті Ессекс — 143 839. Але обидва ці повіти вибирали по одному стейтовому сенаторові.

Проєктодавці і референти переконували своїх колеґ у Конґресі, що всяке законодавство у виборчих справах належить за Конституцією до стейтових легіслятур і до них же належить робити відповідні петиції. Вони твердили, що якби Конґрес втрутився в ці справи, тоді стейти, стаючи в обороні своїх конституційних управнень, ніколи не затвердили б цієї поправки, а неґритянське населення не дістало б права голосування. В цьому висновку наведено також ряд постанов Найвищого Суду, в яких він залишав без розгляду всі позви з рації нерівности виборчих округ, бо такі справи не належали до його компетенції.

Свій висновок закінчив суддя Гарлен твердженням, що Найвищий Суд цілковито зіґнорував мову і історію, думку і дух Конституції; що на місце ясних і зрозумілих постанов ввів свою конституційну доктрину та свою власну політичну філософію і як закони накинув їх 50 стейтам від Гаваїв аж до Мейну, від Аляски до Тексасу. І що трудно навіть уявити більше невідповідне та нестерпне втручання Суду в незалежні від нього стейтові легіслятури.

Тому, що це речі загальнознані, у звіті дуже коротко згадано про дві постанови Конституції, які заперечують тезу Найвищого Суду в останньому рішенні, що засада рівности виборчого голосу є фундаментом Конституції. Цю тезу прибрав голова Найвищого Суду Ерл Воррен у таку фразу: „Один виборець — один голос".

І так, Конґрес ЗДА складається з Палати Репрезентантів, яку вибирають у виборчих округах з приблизно рівним числом виборців, але до Сенату вибирають стейти тільки по двох сенаторів, без огляду на величину стейту. Яка велика ця різниця дає такий приклад: стейт Ровд Айленд має 990 000 мешканців, а стейт Ню Йорк — 17 000 000, але обидва вони вибирають по двох сенаторів. З цього виходить, що голос ровдайлендського виборця в 17 разів більший, як голос виборця в стейті Ню Йорк.

Якщо в листопадових виборах ні один кандидат на президента і його заступник не дістануть абсолютної більшости електорських голосів, тоді, згідно з 12-ою поправкою до Конституції з 1804-го року, право вибору має перейти до Палати Репрезентантів, але голосування відбуватиметься в такий спосіб, що всі посли одного стейту матимуть тільки по одному голосу, тому, що стейтів є 50, кандидат на президента і його заступник мусять мати 26 стейтових голосів, щоб бути обраними. Цей вибір навіть тоді буде важним, якщо 24 переголосовані стейти представлятимуть більшу кількість населення та більшу кількість голосів.

У той час, як світ правників старався холоднокровно аналізувати це рішення Найвищого Суду, в політичному світі, головно серед послів та сенаторів, воно викликало справжню бурю. Великій більшості членів Конґресу, які теоретично й практично обізнані із законодавством своєї країни і знають її історію, це рішення Найвищого Суду видалося неймовірним, шкідливим та надзвичайно небезпечним. На адресу членів цієї установи зверталося зовсім непарляментарні слова, що вони, мовляв, ароґанти, сп'янілі та ошалілі від необмеженої влади, що їх охопила диктаторська манія накинути свою філософічну доктрину, яка є противною правній та політичній будові Північно-Американської Республіки.

Поодинокі критики пригадували „промахи" Найвищого Суду за останніх 15 років, передусім незрозумілу поблажливість до комуністичної підривної діяльности і загрозу від неї для держави. Протягом десятиліття, до 1960-го року, комуністи вигравали всі справи в Найвищому Суді. Під натиском громадської думки Найвищий Суд в останніх двох - трьох роках був дещо стриманішим, але тепер завернув назад до своєї попередньої поведінки. Із закону про реєстрацію комуністів, як аґентів чужої держави, Найвищий Суд кпить, звільнивши їх від цього обов'язку та високих кар і потрактувавши компартію так само як демократичну чи республіканську партію, мовляв, бути комуністом не є ніяким злочином.

(Далі буде)

К. Крупський

„БЕРДИЧІВ СЬОГОДНІ"

Під таким заголовком вміщено статтю у вересневому числі „ЮССР", який в рамах культурного обміну друкується в ЗДА.

Редактори „ЮССР", щоб затьмарити добре відомий факт існування антисемітизму, інспірованого Москвою по різних республіках Совєтського Союзу, присвячують немало місця життю жидів в СССР. І тому нерідко можна бачити на сторінках цього журналу статті із світлинами, як то жиди моляться по синаґоґах, в якому добробуті та достатку живуть, які високі становища займають в усіх ділянках державного життя. Вони ніколи не забувають підкреслити, що, мовляв, всяка релігія в СССР — це пережиток, до якого прив'язані тільки старші віком люди, однак всі громадяни мають право практикувати свою релігію. Як то виглядає на ділі, ми добре знаємо, та, на жаль, у ЗДА вже трапляються люди, які починають вірити в свободу релігії під большевиками.

Стаття Соломона Рабіновича „Бердичів сьогодні" починається цитатою з листа одного читача з Ню Йорку: „Мої батьки часто говорять про місто в Росії, з якого вони походять. З того, що вони розказують, виходить, що Бердичів був жидівським Гарлемом, ґеттом. Цікаво, як він виглядає тепер. Мені було б приємно побачити у Вашому журналі світлини із сучасного життя Бердичева, прочитати дещо про нього. Я певен, що це було б приємною несподіванкою для моїх батьків, а також і для багатьох інших, що колись там жили".

Навівши слова жидівського письменника Шолома Алейхема про нужденне життя жидів у Бердичеві за царату, автор починає описувати „щасливе життя" жидів у тому місті сьогодні. Очевидно, що і в цій статті є світлина синаґоґи, а під нею підпис: „Старше покоління в бердичівській синаґозі. На задньому пляні стоїть 92-літній рабін Аарон Кльопер".

Щойно тепер доходими до найбільш цікавого місця, де автор розповідає про нищення жидів під час гітлерівської окупації. Наводимо частину розмови автора з рабіном Кльопером:

„Рабін сказав мені, що в будні дні приходить до синаґоги 50-60 людей, в суботи — біля 200, а у великі свята — 500-600. Відправи відбуваються у великій і малій залях. Жінки сидять окремо від чоловіків. Синаґоґа відкрита для кожного, хто хоче молитися. Під час церемонії відкриття Святої Брами я побачив кілька обпалених примірників Тори у яскраво червоних обкладинках.. „Ці перґамени, — сказав Йойла Штаймах, голова громади, — особливо дорогі для нас". — „Чому?" — „А тому, що ми їх дістали майже чудом. У 1941 році, коли гітлерівці вдерлись до Бердичева, вони знищили синаґоґу, поскидали сотні примірників Тори на купу, облили бензиною і запалили. Дехто з місцевих - людей українців витягнули з вогню кілька тузенів і заховали у безпечному місці. Вони віддали їх нам назад, коли ми повернулись з евакуації".

Німці захопили Бердичів 7-го липня 1941 року — пише С .Рабінович, — і через два тижні після того почали переслідувати населення цього українського міста, однак, жидів вибрали для спеціяльного трактування і наказали їм носити на рукавах опаски з жидівською зіркою. Удосвіта 15 вересня того ж року жидів зібрали на головній площі міста, завантажили на автомашини і вивезли за місто, де масово винищили. Дітей закопували живцем разом з їхніми матерями і батьками. Лише чудом вдалося небагатьом врятуватися.

У той жахливий час — пише С. Рабінович, — із села Закутинець прийшов до Бердичева селянин Микола Сич. Він блукав по місті три дні, шукаючи кравця Самуїла Блімеса. Знайшовши, сказав йому коротко: „Збирай родину, бо віз чекає за містом".

Що ж сталося після того? Самуїл Блімес (в центрі на світлині), його жінка Роза (наліво) і донька Ніна (направо з дітьми) переховувалися в родині Сичів у Закутинцях два з половиною роки. Вже старенького тепер Миколу Сича відвідав недавно його син Степан, лейтенант. Родину Блімесів запрошено на це родинне свято. На світлині показано, як Степан обіймає Розу Блімес. Дописка до цієї короткої історії: „92 родини, що нині живуть у Бердичеві, врятували від нацистських катів їхні сусіди українці".

„Синт — 63"

За цим таємничим заголовком криється назва модерного театру в Харкові, що його минулого року молодь Харківського державного університету створила, а в серпні цього року — показала перші вистави. У зверненні ініціяторів „Синт - 63" до аматорів і глядачів сказано: „Ми запрошуємо вас взяти участь у створенні театру „Синт-63". Це синтетичне мистецтво — органічне поєднання драми, балету, пантоміми, музики, поезії, світла" . . .

У серпневому числі журналу „Україна" подано світлини з кількох вистав нового театру. Танці хлопців і дівчат у трико, масові, майже балетні сцени, що нагадують „Галло на хвилі" або „Чотири Чемберлени" в поставі Леся Курбаса, голова дівчини і юнака в світлі прожектора в той час, коли інші актори, напевно декляматори — стоять у півпітьмі . . . Мізансцени, одяг, підкреслені жести, неприродні пози акторів, але промовисті, очевидно, в такого типу виставі . . .

У „Синт - 63" відчувається повернення до театру Леся Курбаса (і до театру Меєрхольда). Але чи є щось справді „березільське" в тих виставах? Мабуть, ні. Бо „Синт-63" поставив дотепер новелю „Кибальчич" — про російського анархіста - революціонера, танок „Гірошіма", мімічну драму за російським поетом В. Маяковським „Добре". Ставив їх Володимир Попов. Керують театром три молоді інженери: В. Харченко, О. Супліч і А. Фаустов.

Якщо цей молодий харківський театр дійсно щось перебрав із творчої спадщини великого Леся Курбаса, то в жадному разі не його українську суть: це російські або „інтернаціональні" вистави з ухилом у формалізм. Творчий Курбас не може жити там, де живе російських дух.

(лп)

Володимир Кедровський

ОБРИСИ МИНУЛОГО

(9)

„А ось надходять інші туристи. Блукають по руїнах і звертають увагу на те, що які ж то прегарні квіти ростуть по звалищах поміж бур'янами. І скільки їх! Очевидно добре угноюваний грунт на місці тім і високої культури квіти, дикі нащадки яких ще зберегли свою красу і принадність!

„Тими туристами були чужинці: Олексій Павловський, князь Микола Церетелі, Срезневський, Пушкін Олександер Сергійович та інші. А свої люди були: Бодянський, Лукашевич, Максимович, Гоголь Микола Васильович. Звертають увагу вони не на матеріяльні пам'ятники доби минулої, не на каміння й вапно, а на пам'ятики культури духової, на ті квіти, що ними буяв геній народу українського. Звертають увагу на його пісенну творчість. Збирають вони ті квітки і використовують їх для свого вжитку в науці і мистецтві.

„Далі підуть інші групи: підуть уже цілком свідомо вчені — археологи й історики і будуть ритися в руїнах, відкопувати старі фундаменти й розчищати їх, щоб на їхній основі прийдешні покоління, вже в XX столітті, вже в нашу добу, могли наново відбудовувати тисячолітні склепіння давньої Руси-України.

„Всі ці люди, і з ними багато інших, в тій чи іншій мірі, були піонерами нашого відродження. І всі вони мають у цій справі свої великі чи малі заслуги".

Оцими словами Микола Чернявський дуже влучно схарактеризував діяльність так званих українофілів, себто діячів відродження українського народу, що особливо широку працю розвинули в другій половині XIX віку. Сам він був отою гранню, що, переходячи від українофільства в свідому національно-культурну та національно-політичну діяльність, привела до відновлення української державности. Правда, лише на короткий час, але зате вже виразно поставила вона мету для всього українського народу і дала йому завдання відновити, нарешті, свою вільну державу, незалежну ні від яких окупантів чи сатрапів-правителів, залежну виключно від збірної волі громадян вільної України.

Сам він, разом з діяльністю на літературному полі, брав також живу участь в житті Херсонської Української Громади, що діяла під проводом Андрія Михайловича Грабенка, старався всебічно розбудувати українське національне життя в першу чергу навколо себе, а потім і ширше. Та його діяльність, як і взагалі діяльність українофілів того часу, була мало помітною назовні, хоч часто була дуже глибокою своїм змістом і своїми наслідками. Ось, наприклад з того, що може кілька осіб знало.

Коли Херсонська Губерніяльна Управа доручила мені провести статистичне обслідування народної освіти в губернії, то це сталося лише внаслідок заходів членів Старої Громади: А. М. Грабенка, як секретаря Управи, М. Чернявського, як його заступника, Феофана Олександровича Василівського (чоловіка Дніпрової Чайки), як губерніяльного статистика.

Я виробив програму обслідування і подав її на розгляд цих членів Громади, що відповідало їх становищам у земстві. Вони звернули увагу на те, що в обслідуванні треба яскраво підкреслити український національний елемент в Херсонській губернії та від'ємні сторони російської школи, зокрема заборону навчати дітей грамоти, вживаючи як допоміжної матірної мови. Далі треба було з притиском підкреслити рецидиви неграмотности серед дітей, що скінчили чотирирічні, а то навіть і п'яти- та шестирічні школи. Ці рецидиви були наслідком того, що в школі навчання провадилося в мові московській, чужій для учнів, а по виході з неї вони не мали нічого до читання, що було б видруковано в зрозумілій для них, українській мові.

Обслідуючи позашкільну освіту, особливо діяльність народних бібліотек, треба було виявити кількість книжок в кожній бібліотеці зокрема і загальне число їх, але головне з'ясувати, які саме книжки населення читає найбільше, а які залежуються на полицях.

Микола Хведорович, як колишній завідувач відділу народної освіти, вніс до програми обслідування багато істотних поправок і додатків. Також дав він мені цілий ряд цінних порад, коли на підставі зібраних матеріялів я керував укладанням повного огляду народної освіти в Херсонській губернії за 1910 рік та позашкільної освіти за 1912 рік. Це вийшли такі капітальні праці, що Всеросійський З'їзд у справі статистики народної освіти поставив їх в числі найкращих не лише в Росії, але й в світовій літературі в цьому питанні.

На пропозицію Херсонської Губерніяльної Управи мене нагороджено за ці статистичні праці царською срібною відзнакою в пам'ять п'ятидесятиліття заснування земств. Ці праці були заслугою тих, які мені, тоді зовсім молодому статистикові, допомагали в плянуванні, опрацьовуванні зібраних матеріялів і в остаточній редакції збірників. Це було заслугою гуртка українофілів, а між ними найбільше Миколи Хведоровича Чернявського.

Підкреслювання українського моменту в усіх працях земців-українців, а особливо постійне стверджування, що не можна ширити освіту серед народних мас, коли навчання, особливо початкове, провадиться не рідною мовою, а брак популярної літератури для народу в його „материнській" мові приводить до рецидиву неграмотности, що яскраво виявлялося серед рекрутів, які не могли підписати навіть свого прізвища, — все це привело до того, що кращі російські педагоги та поступові російські кола чимраз частіше почали заявляти про потребу навчати дітей їх рідною мовою. Відповідний законопроєкт був внесений у Четвертій Державній Думі. Лише війна, що почалася в 1914 році, затримала його обговорення. Цей законопроєкт базувався саме на статистичних працях земств з української території та з територій інших не-російських народів.

В ті часи українське письменство на наддніпрянській Україні зосереджувалося головно в журналістиці, власне в єдиній тоді щоденній газеті „Рада", яку видавав своїм коштом Євген Харлампович Чикаленко, в тижневиках „Село", „Рідний Край", в „Дніпрових хвилях" та „Ріллі", в місячниках „Літературно-Науковий Вістник", „Українська хата" та „Світло" — журналі, присвяченому народній освіті. Було ще кілька коротко-живучих часописів. І до того ще треба додати „Записки Київського Наукового Товариства", що виходили раз на три місяці. Оце і все, що українці в тяжкій боротьбі змогли осягнути після того, як революція 1905 року знесла офіційну заборону на друковане українське слово.

Про те, як вона знесла ту заборону, можуть посвідчити такі приклади. Того ж самого, 1910 року редактор „Ради" просидів кілька місяців у в'язниці і був судово тричі оштрафований. Редактора „Вістника" поставлено під суд за надрукування драми Лесі Українки „На полі крови" і сконфісковано чотири випуски „Вістника". Редакторку „Села" ув'язнено на місяць, а також сконфісковано одне число „Села" й „Світла". Покарано гривною на 500 карбованців редакторів „Села" та на 50 карбованців редактора „Ради" з додатком триденного арешту. Навіть російську газету „Новая Речь" у Тифлісі покарано гривною на 500 карбованців за статтю про Миколу Аркаса. Заборонено видавати нові газети та журнали або впроваджувати український відділ у російських газетах.

Л. Полтава

ПОЛИЧНИК ТИРАНОВІ

(2)

Після цього виступу відбувалися масові антикомуністично - антимосковські віча, протестаційні марші молоді в Стокгольмі, з 10 000 учасників, заклики до шведів — бойкотувати всюди ката України й різника Будапешту... Червоні прапори, виставлені з нагоди приїзду Хрущова лівими, — летіли вночі додолу, валялись по хідниках, шведська молодь засипала вулиці листівками . . . І, треба сказати — шведи масово відвертались, коли проїздив Хрущов із своїм почотом. АБН, шведська й естонська молодь — всі вони спільно повели акцію проти „братання" з московськими імперіялістами, проти т. зв. „коекзистенції", вимагаючи політики визволення, а не угодовства. Та праця не припинялась дослівно ні вдень, ні вночі.

Підступний „мировий" приїзд Хрущова обертався у Швеції в поразку Хрущова.

Славному Карлові XII — від українського народу

На кожному кроці відчував Хрущов, що холодна шведська земля — горить під його ногами. Але, як добрий тактик, він мовчав, замовчував, оминав усе, що торкалось викриття імперіялізму й шовінізму Москви. Він далі торочив шведам про декілька замовлених кораблів, про „розвиток торгівлі" й подібне, вдавшись до традиційного „московського бублика", в якому, як відомо кожному думаючому, є лише велика дірка.

Відвідавши пам'ятник славетному спільникові гетьмана Івана Мазепи, шведському королеві - героєві Карлові XII, делеґація АБН вирішила покласти вінок на його могилі — в чудовій церкві у Стокгольмі. Маршал королівського двору, звичайно, погодився на вияв пошани до великого шведського полководця, якому лише поранення під час бою під Полтавою в 1709 році та пихатість двох міністрів не дали змоги побити Петра І, навіть без допомоги решти Европи.

„Свобода — проти диктатури" — написано під прапорами поневолених націй: масове антихрущовське віче 17 червня у Стокгольмі, на якому виступає голова ЦК АБН Ярослав Стецько.

У присутності шведських достойників, чужоземних журналістів, представників радіо й телевізії, шведської, естонської молоді — делеґація АБН поклала чудовий вінок із жовтих рож, з блакитною стрічкою, на могилу Карла XII. На стрічці — напис шведською мовою:

„У щирій пошані й вірності — шведському королеві Карлові XII — від українського народу".

Тінь шведського полководця, Карла XII, союзника гетьмана Івана Мазепи, турбує Москву і тепер. Колишній прем'єр вільного українського Правління, голова ЦК АБН Ярослав Стецько складає з дружиною вінок на домовині Карла XII — від українського народу.

(Ілюстрація з „Дойче Вохенцайтунг" з 17 червня ц. р.)

Як попередні пресконференції, так і вістка про цю подію негайно облетіла всю скандинавську пресу. Багато газет друкували уривки з промови Ярослава Стецька, виголошеної при тій нагоді перед могилою шведського короля — спільника рівноправної України. Подаємо цей текст в точному перекладі:

„Ми, українці, естонці, литовці, латвійці, грузини й інші народи, поневолені Росією, сьогодні вшановуємо пам'ять героїчного короля Швеції, Карла XII. Двісті п'ятдесят років тому цей великий державний діяч і европеєць передбачав загрозу для Европи збоку Росії і виступив, щоб її припинити.

„У цьому спільному виступі народу Швеції, очоленого Карлом XII, і народу України, очоленого гетьманом Іваном Мазепою, наші країни були залишені самі на себе рештою Европи.

„У пам'яті наших націй Карл XII залишиться назавжди захисником наших прав на волю, захисником ідеалу незалежности наших націй.

„Сьогодні, тут, від імени української, естонської, литовської, латвійської, грузинської й інших націй Східньої Европи, ми висловлюємо наше визнання й подяку шведському народові за жертви, принесені ним на полі битви під Полтавою в 1709 році та за інші бої на Сході Европи за нашу волю і незалежність! . ."

Крім того, представникам преси дано різні пояснення згаданих історичних фактів, точні відомості про Україну в минулому й сучасному, відомості про Росію - Московщину та ін.

Шведські газети, повідомляючи про цю подію, підкреслили, що вінок на могилу короля Карла XII поклав останній прем'єр уряду вільної України п. Ярослав Стецько.

Хрущовський „грім"...

„Вождь світового комунізму," показав уже своє культурно - політичне „ніво", коли бив черевиком у ОН. Працьовитим і, одночасно, елеґантним шведам він здався чи не дикуном, коли несподівано у своїй промові в Готеборзі вибухнув „всеімперським" гнівом. І не лише на „какойто Стічко", а й на вільну, незалежну і національно-горду Швецію!

(Далі буде)

Союзова Округа Вилкіс Бері, Па. відбула наради

Вилкіс Бері, Па., 9 вересня. — В домі секретарки 282 Відділу УНС, Катерини Лукач, сестри покійного головного секретаря УНС Григорія Германа, відбулись окружні наради Округи, до якої належить 9 Відділів, де є згуртованих понад 800 членів.

Збори відкрив голова Округи Василь Валіґун, який привітав присутніх та й представив їм обласного організатора УНС Степана Гавриша. Н. Гавриш з'ясував обов'язки, які належать до нього як обласного організатора та накреслив плян успішного закінчення ювілейної кампанії для розбудови УНСоюзу. Також візвав членів Окружного Комітету скликати ширші сходини для всіх громадян їхньої Округи, присвячені ювілейному рокові УНС, або, по можності, влаштувати ювілейний бенкет. Присутні погодились з доповідачем відносно бенкету і вирішили цю справу залишити для Окружного Комітету до конкретного полагадження. — Після доповіді організатора вив'язалась ділова дискусія, в якій взяли участь всі присутні. Приявні відділові секретарі зобов'язалися доложити зусиль, щоб приєднати до кінця року 50 членів до УНСоюзу. По 10 членів згодились здобути: секретарка 29 Відділу Ольга Малишак, секр. 223 Відділу Іван Гренцишин і секр. 236 Відділу Михайло Скурпон. По 5 членів згодились дати Василь Валіґун, — секр. 99 Відділу, Василь Стефурин — секр. 169 Відділу, Марта Турчин — секр. 278 Відд. і Катерина Лукач — секр. 282 Відділу. — Збори закінчено спільною вечерею, яку приготовила господиня дому при помочі своєї доньки О. Боловської.

● Південно - в'єтнамські власті перестерегли американців у Південному В'єтнамі, особливо американських жінок і дітей, щоб вони не наближувались до автохтонних дітей, які бавляться луками й дитячими пістолями, бо комуністичні батьки часто затруюють стріли, що ними граються діти, втягуючи дітей для своїх злочинних актів.

ЗВЕРНЕННЯ УККА

В СПРАВІ 50-РІЧЧЯ ЗБРОЙНОГО ВИСТУПУ ЛЕҐІОНУ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ

Крайовий Комітет для відзначування 50-річчя збройного виступу Українських Січових Стрільців у 1914 році заповів, що святкування цих Великих Роковин буде відбуватися від 10-го вересня 1964-го року до 19-го вересня 1965-го року.

Український Конґресовий Комітет Америки вже включився в ці святкування 50-річчя збройного виступу УСС тим, що ще 14-го січня 1964-го року прийняв на засіданні своєї Екзекутиви постанову про те, що дає свій протекторат на відзначування всією американською української спільнотою цих Роковин.

Українські Січові Стрільці формувались напередодні першої великої світової війни. Вони виписали на своїх прапорах боротьбу за визволення Українського Народу в першу чергу від насильницького царського окупаційного режиму, а згодом від усіх інших окупантів українських земель.

За великий ідеал віднови Української Національної Демократичної і Незалежної Держави ці молоді ідеалісти, виховані на творах великого Тараса Шевченка, Маркіяна Шашкевича й Івана Франка та пройняті їх духом, — клали свої юнацькі голови та значили кров'ю всі шляхи широкої та розлогої української землі. Вже самою назвою вони навязували до традицій Українського Січового Війська з часів Козацької Держави, а в Галичині — до традицій Українського Княжого Війська. Вони у своїй національній свідомості та патріотизмі були еманацією щонайменше чотирьох поколінь свідомого та виробленого на Галицькій землі організованого українства.

Ті з-поміж них, що попали в царський полон, дали в часі великої революції в царські Росії почин до сформування Січових Стрільців у Києві, що згодом були найсильнішою мілітарною підпорою Революційного Уряду в Києві.

Словом, Українські Січові Стрільці відіграли виняткова велику ролю при будові обновленої Української Держави на всіх українських землях.

Їх воєнні дії оспівані в піснях. Їх військові чини описані в численних українських літописах, спогадах та наукових і дослідних працях. Українські Січові Стрільці, у боротьбі за наше національне визволення, започаткували своїм збройним виступом безконечну чергу наслідників у продовжуванні жертвенної боротьби за віднову Української Незалежної Держави.

Тому Український Конґресовий Комітет Америки закликає всі свої Відділи та Членські Організації включитися активно у це святочне відзначування 50-их Роковин Вимаршу Українських Січових Стрільців на поле бою за визволення Українського Народу.

ЕКЗЕКУТИВА УККА

Дня 20-го серпня, в першу болючу річницю смерти

о. прот. Володимира БУКАТА

За стараннями парафіян церкви св. Вознесения в Нюарку, Н. Дж., в суботу 22-го серпня 1964 р. відбулася Служба Божа і Панахида в Церкві, як також поминальний обід в церковній залі, який приготовили мол. Сестрицтво.

Посвячення пам'ятника на могилі о. Володимира відбулося в неділю 23-го серпня ц. р. Службу Божу, Панахиди і посвячення пам'ятника відправляли Високопреподобні отці. о. прот. Н. Харіщак — настоятель і о. прот. Т. Форостій з Пасейку, Н. Дж.

Пам'ятник поклали парафіяни церкви св. Вознесения.

ПОДЯКА

Цією дорогою складаємо сердечну подяку Парафіянам церкви св. Вознесения і був. пред. п. Карніку і тепер. пред. п. Чудзей і другим. Дякуємо п. Гнайда (Hniede) за поміч з різьбою. Щиросердечно дякуємо всім, що зложили пожертви на пам'ятник Покійному о. Володимирові, всім, що взяли участь в Службі Божій, Панахиді, як також автами і автобусом поїхали на цвинтар. Дякуємо ВПреподобним отцям: о. прот. Н. Харіщакові, настоятелеві, о. прот. Т. Форостієві з Пасейку, Н. Дж. за відправи Служби Божої і Панахиди в церкві і посвячення пам'ятника на могилі о. Володимира, за гарні слова на поминальнім обіді і на цвинтарі в Бавнд Бруку.

Дякуємо мол. Сестрицтву за труд приготовання обіду. Дякуємо п. учителеві Шкварковi і хорові за спів в церкві і членам мол. ОДУМ за участь. Дякуємо всім тим, які чим-небудь причинились для виконування пам'яті Покійного о. Володимира, як Сестрицтву св. Покрови і другим.

Нехай Всевишній Бог нагородить Вас особливими ласками.

Дружина — ОЛЬГА
і мама — БУКАТА

В суботу, 19-го вересня 1964 року
У 40-ий ДЕНЬ ВІД СМЕРТИ
нашої Найдорожчої
МАМИ і БАБУНІ
СВ. П.
ІРЕНИ ДОМБЧЕВСЬКОЇ
буде відслужена
о год. 10-ій ранку
в українській греко-католицькій Церкві СВ. ДУХА
при 160 Північ 5-та вул. в БРУКЛИНІ, Н. Й.
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
З ПАНАХИДОЮ
ХРИСТЯ і ЮРІЙ НАВРОЦЬКІ
з дітьми

В ДЕВ'ЯТНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Дорогої
ДОНІ
ЛЕСІ ІВЧЕНКО
буде відправлена
ПАНАХИДА ЗА СПОКІЙ ЇЇ ДУШІ
в Церкві СВ. АНДРЕЯ в ВАШИНҐТОНІ, Д. К.
в суботу, 19-го вересня 1964 року
о год. 12-ій дня.
Друзів прошу помолитись за Неї.
МАТИ

В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Незабутньої
МАМИ і БАБУНІ
ЕВГЕНІЇ ОЛЕКСІЄНКО
буде відправлена
ПАНАХИДА ЗА СПОКІЙ ЇЇ ДУШІ
19-го вересня ц. р., о год. 12-ій вполудне
в Церкві СВ. АНДРІЯ в ВАШИНҐТОНІ, Д. К.
Доньки: ЄВГЕНІЯ ФІШЕР
НАТАЛЛЯ ПІДПАЛА з родинами

Замість квітів на могилу
бл. п. ЯРОСЛАВИ МИКИТА ЗАХАРЯСЕВИЧ
у Гартфорді
$10.00 на НТШ у Сарселі
жертвують
Катерина і Андрій БУКИ

Замість квітів на могили моїх Незабутніх Друзів:
НІНИ ГОРЛЕНКО
неперевершеної виконавиці ролі „Домахи"
і
СЕРГІЯ ЛИТВИНЕНКА
з якими ми разом почали Літ.-Мистецький Клюб
в Ню Йорку
складаю 50 дол. на сплату будинку УВАН.
Людмила ІВЧЕНКО

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Увага! Джерзі Сити й околиця! Увага!

В п'ятницю, 18-го вересня 1964 року

в год. 7:30 вечером
в приміщенні
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
при Fleet & Oakland Ave. — JERSEY CITY, N.J.

— відбудуться —

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ
Окружного Комітету Відділів УНСоюзу
НАДГУДСОНСЬКОЇ ОКРУГИ

в яких повинні взяти участь члени Окружної Управи та Урядовці і конвенційні Делегати наступних Відділів:

25, 70, 170, 171, 196, 213, 270, 275
281, 286, 287, 380.

На порядку нарад:

1. Звіт з діяльности Окружної Управи;
2. Обговорення успішного закінчення кампанії в Ювілейному році УНСоюзу;
3. Святочна РОЗДАЧА МЕДАЛЬ о. ГРУШКИ союзовим діячам заслуженим в кампанії в 70-річчя „Свободи".

У Зборах візьме участь

Ярослав Падох
гол. секретар УНСоюзу

Приявні матимуть змогу познайомитися з обласним організатором СТЕПАНОМ ГАВРИШЕМ.

Після Зборів відбудеться
ПРИЙНЯТТЯ і ТОВАРИСЬКА ГУТІРКА.
ДО УЧАСТИ В ЗБОРАХ ЗАПРОШЕНІ ЧЛЕНИ УНС ТА ШИРШЕ ГРОМАДЯНСТВО.

УПРАВА ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ

Відбулося третє віче Спілки Визволення України

В днях 5-го й 6-го вересня ц. р. в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку відбулося Третє Віче Спілки Визволення України,яке проходило під ззнаком ліквідації розламу в СВУ. В нарадах обох частин СВУ приймали участь 67 умандатованих делеґатів центральних і крайових СВУ зі ЗДА й Канади й з уповноваження крайових СВУ в Англії, Австралії, Бразилії, Німеччині, Параґваю -Арґентині, Франції й Швеції.

Згідно з порядком нарад, Третє Віче відкрив інж. Д. Ярко — голова Комісії по ліквідації розламу в СВУ, а її секретар ред. В. Коваль прочитав Політичну Плятформу поєднання, яка була одноголосно схвалена.

Президію Віча, що керувала його нарадами, вибрано в такому складі: інж. Д. Ярко — голова, д-р О. Ничка — заступник, п.п. В. Ремптер і В. Брух — секретарі. До Почесної Президії вибрано п-ні Н. Павлушкову — почесного голову СВУ, ген.- полк. П. Шандрука й от. Т. Бульбу-Боровця.

Наради розпочалися молитвою в намірені українського народу й СВУ, що її перевів о. Непрель, священик Української Православної Церкви в ЗДА.

На і'мя Президії Віча наспіло багато привітань. Серед них від Архиепископа УАПЦ — Владики Генадія; від Архиепископа Івана Бучка з Риму — Апостольського Візитатора українців греко-католиків у Зах. Европі; Білоруського Конґресового Комітету ЗДА; від ДОБРУС-у в Англії та ін.

Від Об'єднаних Американсько-Українських Організа- Ню Йорку склав привітання д-р О. Соколишин, який відмітив великий вклад праці СВУ у цій найбільшій метрополії світу. Разом з іншими самостійницькими організаціями, сказав промовець, СВУ сприяє соборницькій співпраці та стоїть на сторожі збереження безкомпромісового самостійництва нюйоркської української громади.

В суботу, відбулася зустріч делеґатів, які в товариській атмосфері вперше особисто знайомилися між собою.

В неділю, 6-го вересня, наради Третього Віча були закритими. Вирішувано справи організаційні, ідеологічні й програмово-статутарні.

Після детального обговорення внесків Ідеологічно-Програмової Комісії в справах змін і додатків у Статуті й Програмі СВУ, Третє Віче їх затвердило.

Особливо істотним є додаток до характеристики ідейно-політичного обличчя СВУ, як „християнсько національної" політичної організації.

На вічі заслухано доповіді: проф. Ю. Бобровського „Визвольна політика СВУ", ред. В. Коваля „Становище в Україні й завдання української еміґрації", ред. І. Гладуна „Міжнародня ситуація й українська справа", інж. М. Сердюка „До проблеми виховання української молоді". Після довгої й широкої дискусії над порушеними в доповідях і звітах проблемами. Резолюційна Комісія в складі: ред. П. Колісник - голова й члени: ред. В. Коваль, ред. І. Гладун, інж. М. Сердюк, проф. Ю. Бобровський і інж. Д. Ярко, опрацювали відповідні резолюції й постанови, які служитимуть дальшими напрямними в діяльності СВУ.

До нових центральних органів Спілки Визволення України вибрано:

Президія Світової Ради СВУ: Ред. В. Коваль — голова, інж. О. Ховайло — 1-ий заступник, д-р В. Наддніпрянець — 2-гий заступник, д-р О. О. Ничка — секретар, ред. І. Гладун і проф. М. Кульчицький — члени.

Світова Рада СВУ: Крім осіб, які згідно Статуту автоматично належать до складу Світової Ради, як наприклад: члени Президії Світової Ради; голова й члени Головної Управи і голова й члени Головної Контрольної Комісії; голови автономних секторів СВУ: Військової Ради, Фонду Української Культури й Ідеологічно-Програмової Комісії; голови Крайових Управ і Контрольних Комісій, Орг. Бюр і самостійних осередків. Третє Віче затвердило ще таких осіб: д-ра Б. Горецького і І. Литвиновича (Параґвай); С. Придніпровця і П. Мельника (Канада), П. Клименка (Австралія), Г. Старовійта, П. Коперника і П.Галича (ЗДА), проф. І. Ратушного, Я. Кінаша і Л. Суслика (Англія), І. Галушку, П. Кізимова і Є. Менцінського (Німеччина), Б. Білинського (Бразилія), І. Оленича (Франція) і А. Головчанського (Швеція).

Головна Управа: інж. Д. Ярко — голова, проф. Ю. Бобровський — 1-ий заступник, д-р І. Марченко — 2-ий занступник, Г. Полинець — 3-ій заступник. Члени: інж. О. Ховайло, д-р О. Ничка, інж. М. Сердюк, ред. П. Колісник, О. Кейс, В. Солянник, В. Ремптер, М. Янюк.

Контрольна Комісія: Ред. О. Калиник — голова, Т. Даць — заступник, члени: Т. Тарахівський, В. Брух, П. Мельник.

Військова Рада: от. Т. Бульба-Боровець — голова. Видавничий Фонд Української Культури: ред. О. Калиник — голова. Ідеологічно-Програмова Комісія: проф. Ю. Бобровський — голова.

Президія Третього Віча СВУ

Лекторат української мови на Віденському університеті

Лекторат української мови у Віденському університеті веде вже від багатьох років із самопосвятою і майже безкорисно наш відомий спеціяліст порівнюючої лінгвістики і клясичних мов проф. д-р Степан Боднарчук. Українські студенти, яких першим обов'язком є піддержати цей лекторат і вписатись на українську мову, щоб універс. власті наглядно бачили заінтересування цією мовою, якось нерадо вписують українське, бо мовляв вони вже все знають.

Треба довго переконувати їх і їхніх батьків, щоб таки посилали дітей на українське, бо як ми самі не будемо дбати про лекторат, то чужинці напевно не будуть і тоді з браку фреквенції можуть зліквідувати цей лекторат, проти якого були навіть деякі „доморослі патріоти" зі зглядів чисто опортуністичних. Давніше було мале заінтересування наших і чужих. Приємно було почути,що в літньому семестрі вписало українську мову 15 студентів, в тім числі 4 чужинці — (1 американець і 3 австрійці на всіх 4 курсах укр. мови (І, ІІ, ІІІ і загальний). Лектором є проф. д-р Степан Боднарчук. Побажаним було б, щоб інші українські студенти високих шкіл записалися на українську мову, і не слухали підшептів псевдопатріотів. **С. Наклович**

У Дітройті відбудеться 26-та Конвенція Ліґи Українців Католиків

Дітройт, Міш. — Від 8 до 11 жовтня тут триватиме 26-та з черги Конвенція Ліґи українців Католиків, у приміщенні готелю Шератон-Кедилак. Голова Комітету для скликання Конвенції, п. Юрій Кульчицький, повідомляє, що всі референти вже закінчили підготовну працю і розпочалась реєстрація. До друку підготовляється Пам'яткова Конвенційна Книга. Хто бажав би скласти на неї даток як симпатик — $1, чи як добродій — 5 дол., повинен по змозі швидше переслати чеки на адресу:

LUC National Conventional Committee, P.O. Box 6405, Detroit, Mich. 48234.

Короткі вісті

● **Московська „Правда"** твердить, що Комуністичний Китай заробляє річно по 500 мільйонів долярів із підпільного продажу різним міжнародним злочинним організаціям — опіюму. В справі плекання опіюму і торгівлі ним відбулася в Пейпінгу ще в 1952 році спеціяльна конференція. „Правда" твердить, що з зисків з торгівлі опіюмом фінансується комуно-китайську підривну роботу в широкому світі.

● **Повінь у Південній Кореї**, спричинена довготривалими дощами, коштує тій країні коло 500 осіб, які втопились або зникли безвісти. В центральній провінції Сеулу згинуло коло 200 осіб. Десятки тисяч осіб опинились бездомними. З американських військовиків у Південній Кореї ніхто не потерпів.

Збори Відділів Українського Народного Союзу

СУБОТА, 19-го ВЕРЕСНЯ 1964 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 117 Відд. в 6-ій год. веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів, 33 East 7-ма вул. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Т-ва Дністер — 361 Відд. в год. 7:30 веч. у власній домівці при 119 Ave. "A". Проситься прибути на збори, бо є багато справ до вирішення. — В. Вишиваний, предс., М. Елиїв, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорномор. Січ — 14-ий Відд. в год. 7:30 веч. в залі Чорноморської Січі. Проситься вирівняти свої залеглості. — М. П. Отрок, секр.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори В-ва св. о. Миколая — 175-ий Відд. в 7-ій год. веч. в УНДомі при вул. Martin. — С. П. Крупка, секр.

КЛІФТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Українська Січ — 182 Відд. о год. 6-ій веч. в залі Укр. Правосл. Церкви при 45-47 Говп Аве, Пасейк, Н. Дж. — Управа.

ЧЕСТЕР, Па. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка — 156 Відд. в 7-ій год. веч. Проситься прибути на збори. — В. Новак, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. Місячні збори Т-ва Запорізька Січ — 206 Відд. в 7-ій год. веч. в парафіяльній залі, 74 Геррес Аве. Проситься прибути на збори. — Е. Тепер, фін. секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. І. Франка — 372 Відд. о год. 7:30 веч. в Іґіл Гол, 210 Чорч вул. Є важні справи. Проситься прибути на збори. — П. Шило, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Б-ва св. Юрія — 239-ий Відд. від 3-4 год. по пол., в Укр. Амер. Горожан при 847 N. Franklin. — М. Ковальчук, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Приймання вкладок 397-го Відд. від год. 12-1 під ч. 5020 Йорк Ровд і від год. 3-4 під ч. 847 Н. Френклін вул. — О. Штогрин, секр.

ТАРЗАН, ч. 5310. Тарзан переможцем!

Перед збентеженими очима Сема Вотерса Тарзан від мавп заатакував і вбив могутню львицю!

А після того огидний крик перемоги самця мавп потряс цілим лісом!